

Eisenhowerjeva tiskovna konferenca

Nov ameriški predlog o jedrskih poizkusih ki ga je Carapkin označil kot korak nazaj

ZDA predlagajo omejen sporazum o prepovedi jedrskih eksplozij - Dovoljene naj bi bile nekatere podzemeljske in druge eksplozije, «ki jih ne morejo registrirati nadzorstveni aparati»

Cavalletti na poslovilnem obisku pri Titu

Pietromarchi bo upokojen «zaradi starosti»

...hlašenja imenala, da smo si
...hlašenja gospodarskega
...hlašenja odnosov in glede možno-
...hlašenja, se slednji še nadalja
...hlašenja je pomenil obisk v ZSSR
...hlašenja začetek razgovora, da
...hlašenja, če bo nadaljeval
...hlašenja dobro voljo, lahko kori-
...hlašenja vedno večjemu razčišče-
...hlašenja mednarodne odnose»
...hlašenja Gronchi je
...hlašenja, kamor se je zjutraj, vr-
...hlašenja v Leningradu, ob
...hlašenja 33.10.
...hlašenja u z v srednjeevropskem ča-
...hlašenja pravil ga je Vukovko. Po
...hlašenja v Leningradu.
...hlašenja vzhodni sovjetskim voditelj,
...hlašenja vzhodni ceste od Kremļa do le-
...hlašenja ljud, pa je bilo več desetti-
...hlašenja z mahanjem, goste pozdrav-
...hlašenja sovjetskih zastav, italijanskih
...hlašenja sovjetskih zastav, italijanskih
...hlašenja sovjstov je vs. sveten, no
...hlašenja sovjstov je vs. sveten, no

Prvi razgovor v New Delhiju med Hruščevom in Nehrujem

O čem sta državnika govorila, se ni izvedelo - Hruščev poudarja da se morajo reševati vsi spori s pogajanjem na osnovi enakosti

človeštvu odpirajo, lepše pe
spektive; mir in blagostan
morata postati usoda vseh n
rodov sveta. Opozoril pa i

da tiste sile, ki so za nad-
ljevanje oborožitvene tekmo-
nje in za hladno vojno nočejo
pustiti orožja. To pa je že
stvari nevarno danes, v do-
znanstvenih in tehniških pri-
dobitev, ki ne poznajo prime-
jave v zgodovini človeštva.
Toda kdorkoli bi danes pri-
vojno, ne more upati, da b
ostal nezakovan

na banketu, ki ga je prire-
dil Hruščev na čast, je pri-
dijski predsednik Prasad do-
in, da bi se morala zatekati

k oružju med državami opoziti. Hruščev pa je v svojem odgovoru zagotovil Indiji vsaj pomoč SZ pri razvoju njene industrije in gospodarstva. Rusija je tudi SZ zagotovila obsežna dela podpor za zagotovitve trajnega miru na svetu. Poleg tega pa je danes takšen, je dodal, da bi samo blazni lažnik ko pričel vojno, hoteč takrat razpustiti svoje prapelnice.

Jutri bo Hruščev prednel govor z Nehrujem, pri katerem ne bo na kosilu. Popoldne bo spregovoril na sprejemu, ki ga bo priredila občina. Dostle Hruščev je povedal, kaj sta Hruščev in Nehru pred letom dni med današnim razgovorom.

Elektrifikacija Grčije

Grčija si resno prizadeva, da bi krenila po poti industrializacije, razvoja poljedeljske proizvodnje in nadaljnje razvoja prometa, turizma in drugih gospodarskih vej. Konkretizacija teh naporov predstavlja petletni načrt gospodarskega razvoja, ki bi moral do leta 1963 zagotoviti zložitvenje materialnih pogojev življenja in ostvariti možnosti za širše izkoriščanje gospodarskega potenciala države.

Za Grčijo — kakor tudi za vsako drugo državo, ki teži k temu, da se izvleče iz stanja gospodarske nezmožnosti — predstavlja izkoriščanje energijskih virov enega od temeljnih pogojev vsakršnega pomembnejšega ekonomskega napredka. Sprito tega, ko uresničeno posameznih predvidenih nalog naletijo na težave, ker so te naloge pretežno odvisne od velikih finančnih sredstev — se danes v Grčiji govori najraje o nekem sektorju, kjer so zabeležili določene uspehe in kjer si od nadaljnjega razvoja v tej smeri obetajo zelo mnogo. Gre namreč za program elektrifikacije države, pri čemer so dosegli do sedaj največje uspehe.

Ta uspeh smatrajo za toliko bolj pomembnejši, ker je pred vojno imelo zadostno količino električne energije samo področje Aten in Pireja. Za večino mest in za vse grške vasi je bila električna napeljava takrat le neuresničljiva želja. Ko so v povojnih letih začeli s postopno elektrifikacijo države, je se položaj na tem področju relativno hitro spremenil.

Po uradnih podatkih je sedaj preskrbljenih z električno energijo okrog 740 mest in vaskih naselij. V tej dobi se je proizvodnja električne energije, ki je v letu 1939 znašala 310 milijonov kWh, narasla pred letom dni na 1770 milijonov kWh. To skoraj šestkratno povečanje so dosegli pretežno z razvojem hidroenergetskih virov.

V teku prvega programa elektrifikacije so od leta 1950 do 1955 zgradili v Grčiji tri hidroelektrarne in eno termocentralo, s skupno letno proizvodnjo ene milijarde kWh. Termocentrala «Aliveri», ki danes zadovoljuje polovico potreb po električni energiji najbolj naseljenega in industrijsko najbolj razvitega področja — Aten s Pirejem — je bila zgrajena leta 1953 z namenom istovrstnega rudnika lignita. Ostali trije energetski objekti iz tega razdobja so hidrocentrala «Argas» v severni Grčiji, «Lauros» v Epiru in «Edessa» na Peloponeškem polotoku.

Leta 1957 so pristopili k uresničevanju drugega programa elektrifikacije, na podlagi katerega bi morali do leta 1961 delno zgraditi še tri elektrarne. Prva med njimi je termocentrala «Ptolemais», ki se gradi v severnem predelu države. Na severu se prav tako gradi hidrocentrala «Edessa», ki bo, kakor je pred-

videno, dopolnila proizvodno kapaciteto hidrocentralne «Argas», hkrati pa se na reki Tauros, v zapadni Tesaliji, gradi hidrocentrala, ki mora biti končana do leta 1963. Končno se v tretjem programu elektrifikacije, poleg dokončanja omenjenih hidrocentral, predvideva še izgradnja dveh objektov: termocentralne, katere lokacija še ni določena, in velike hidrocentralne «Aixelosa», ki bo proizvajala eno milijardo kWh na leto. V teku so priprave za začetek izgradnje prve faze te hidrocentralne. Njen prvi agregat bi moral biti v pogonu leta 1965.

Smatrajo, da bo z dokončanjem vseh omenjenih del hkrati zaključen tudi splošni program elektrifikacije Grčije. Toda pretežno del tega programa se mora še uresničiti. Potrebno je še mnogo naporov in materialnih sredstev, predvsem izjava izjava. Sprito tega so v tem poslednjem času razvili zelo široko pobudo, da bi do teh sredstev

prišli, in to pod čim ugodnejšimi pogoji. Kot nezadostno razvita država, Grčija pri tem stalno poudarja številne koristi, ki bi jih od tega imelo njeno gospodarstvo v celoti, zlasti pa industrija in poljedelstvo. Z elektrifikacijo se namreč ne želi doseči samo zagotovitev nujnega pogoja za izkoriščanje rudnega bogastva in razvoj bazične industrije, ampak tudi melioracija velikih površin do sedaj slabo izkoriščane zemljišča.

Z obsejimi deli za elektrifikacijo in industrializacijo države, hkrati pa se na reki Tauros, v zapadni Tesaliji, gradi hidrocentrala, ki mora biti končana do leta 1963. Končno se v tretjem programu elektrifikacije, poleg dokončanja omenjenih hidrocentral, predvideva še izgradnja dveh objektov: termocentralne, katere lokacija še ni določena, in velike hidrocentralne «Aixelosa», ki bo proizvajala eno milijardo kWh na leto. V teku so priprave za začetek izgradnje prve faze te hidrocentralne. Njen prvi agregat bi moral biti v pogonu leta 1965.

Najbolje plačani igralec William Holden je res nesrečen: ima med drugim restavracijo v Kenji, radijsko postajo v Hong-Kongu, tovarno elektronskih naprav na Japonskem, nedavno pa se je za stalno naselil v Sviči, čes da ga ameriški fiskus preganja. Na sliki ga vidimo s francosko-kijsko igralko France Nuyen v prizoru iz filma «Svet Suzie Wong», ki ga sedaj snemajo.

Nenavadna odkritja francoskega zavoda za proučevanje javnega mnenja

187.000 družin francoske prestolnice brez tekoče vode v svojem stanovanju

28 odst. francoskega prebivalstva živi v skromnih in revnih življenjskih pogojih

V svetu obstajajo danes mnoge ustanove za proučevanje javnega mnenja. Med najbolj poznane ustanove te vrste spada vsekakor, poleg Gallupovega inštituta v ZDA, tudi Inštitut Dourdin v Franciji, ki ga je pred

kakimi 20 leti ustanovil George Dourdin, bivši gojenec Visoke šole za politične vede.

Najboljši sociološki, ekonomski in psihološki strokovnjaki, ki delajo na tem inštitutu, imajo v vsakem

trenutku na razpolago seznam od 2500 do 3000 tipičnih predstavnikov raznih družbenih slojev, razredov, področij, poklicev, starostne dobe in spola, katerih glave naj bi predstavljali veran obraz mnenja francoskega prebivalstva o posameznih vprašanjih, ki zadevajo na pr. film, stanovanjsko krizo, letni odhodi, varčevanje ali kakovost najcenejše francoske cigarete «Gauloises».

Da bi proučili javno mnenje ni moč organizirati anketo ogromnega obsega, kakor je to na pr. demografska akcija za popis prebivalstva, ki traja celo štiri leta; mnoga pereča vprašanja zahtevajo takojšen odgovor, ki ga inštitut Dourdin da skoraj nemotljivo po komaj dveh do treh mesecih proučevanja. Dosedanje izkušnje so pokazale, da se morejo statistiki tega inštituta zmotiti največ za 5 odst. pri ocenjevanju mišljenja posameznih družbenih slojev, pa naj gre pri tem za neko novo vrsto perila, ki zanima potrošnike, ali za izvoiteve novega predsednika republike. Tako se je na pr. Gallupov inštitut v ZDA, ob priliki poslednje volilne zmage predsednika Eisenhowerja zmotil samo za en odstotek, angleški inštitut za proučevanje javnega mnenja je ob priliki poslednjih parlamentarnih volitev navedel število glasov za obe vodilni stranki s komaj polodstotno razliko, Inštitut Dourdin pa je predvidel izvolitev generala de Gaulle z rezultatom, ki je bil samo za dva odstotka drugačen od dejanskega.

Ta inštitut nam odkriva tudi zelo zanimive podatke glede družbenega življenja v Franciji. Tako izveemo, da v Franciji obstaja 10 odst. Logisti ljudi, 25 odst. ljudi, ki živijo v dobrih gmojnih razmerah, 45 odst. s srednjimi dohodki, 28 odst. pa je skromnih in revnih ljudi. Zanimiva je poleg tega tudi okoliščina, da so Francozi eden od primorskih narodov, ki pojejo najmanj rib. Kljub temu, da je francoska obala dolga 2.868 km, poje Francoz povprečno komaj 8,1 kg rib v enem letu, medtem ko poje Norvežan povprečno v istem razdobju 52,4 kg. Portugalec 45, Anglež 23,7 in Nemec 16,1. Nad 22 odst. Francozov nikoli ne pokusijo ribe, prebivalci ob obali pa je skoraj sploh ne jedo. To odkritje je zelo zanimivo, zlasti če upoštevamo okoliščino, da je riba cenejša in bolj zdrava hrana kot meso.

Inštitut Dourdin je nato prišel do odkritja, da proizvode za polepšanje uporabljajo v dvakrat večji meri neoznane in ločene ženske kot pa poročene ali vdove; da na področju Pariza živi 3 milijone ljudi v tsnih in neudobnih stanovanjih, da 187.000 pariških družin nima v stanovanju tekoče vode, 192.500 družin pa nima v stanovanju niti kuhinje, in da bi bilo potrebno zgraditi vsako leto 65.000 novih stanovanj, ki bi stala 200 milijard frankov, in da bi se stanovanjske razmere Parižanov šele tedaj občutneje popravile.

Zanimivi so tudi podatki o pariških avtomobilistih. Ko odhaja na delo, nad 33 odst. Parižanov sploh ne uporablja svojega avtomobila; 40 odst. se ogiba da bi ga uporabljal kadar koli se jim za to nudi prilika.

Okrog 22 odst. pariških avtomobilistov uporablja svoj avtomobil dve uri na dan, 20 odst. pa prevozi z njim po 100 km. 38 odst. avtomobilistov je vsako leto kaznovanih zaradi prometnih prekrškov, toda 27 odst. se jih ogiblje plačnanju globe, ker ima »dobre zveze«. Nad 60 odst. pariških avtomobilistov smatra, da so možni boljši vozači od žena, 79 odst. so proti prepovedi parkiranja na ulici, 88 odst. so za uvedbo enosmernega prometa, 80 odst. pa jih smatra, da je pariška prometna policija na višini.

Zelo značilen je primer neke francoske tovarne, ki je proizvajala majhne motorje za kolesa. Kupčija ni šla dobro in lastnik je bil prepričan, da je za to kriva slaba kvaliteta in visoka cena motorja, ki ga je izdelovala njegova tovarna. Po dolgem laboratorijskem delu, so konstruktorji tovarne izdelali znatno cenejši, ekonomičnejši, hkrati pa boljši motor od prejšnjega. Industrije se je pripravljala na to, da investira vso svojo imovino v proizvodnjo teh motorjev. Vedel je, da je v Franciji 9 milijonov kolesarjev in je bil prepričan, da bo ta podvig uspel. Vendar pa je bil toliko previden, da je v poslednjem trenutku vprašal za mnenje Dourdinov inštitut. Rezultat proučevanja javnega mnenja v tej zvezi je bil porazen. Od 9 milijonov kolesarjev, jih je bilo samo 7.000 zainteresiranih za nakup motorja, ki bi stal 21.000 frankov. Tako se je industrije rešil popolnega poslovskega poloma. Toda to ni bil niti

prvi niti poslednji primer, da je Inštitut Dourdin, ali kakor ga tudi imenujejo — francoski Gallup — rešil neko podjetje pred popolnim. Ko ta inštitut proučuje razpoloženje javnega mnenja, on hkrati šteti koristi tako posameznika kakor tudi skupnosti.

Mlada igralka Angela Luce nastopa v filmu «Gospod se rodiš», ki nam govori o Rimu za časa Svetovne razstave 1911

Zgodovinsko-toponomastična razprava

Nekdanje slovenske naselbine v Furlaniji

1.

Preden preidemo k stvarnemu razlaganju, smatramo za potrebno opredeliti zemljepisno to ozemlje, tako da bodo čitatelji laže sledili zgodovinskemu razvoju dogajanj. Ozemlje nekdanjih slovenskih naselbin je na sedanjem spodnjem Furlanskem, na tako imenovani «Bassa Friulana», kakor jo imenujejo Furlani sami. Ta pokrajina leži južno od Vidma, pod železniško progo, do mesteca Pordenone, začenši od črte — Videm-Palmanova, do spodnjega toka Tilmenta. Čez to reko je prišlo le nekaj skupin naseljenecv; ker pa niso imeli nobene stika z drugimi skupinami naseljenecv, kakor je bil to primer na tej strani Tilmenta, so tudi hitreje podlegli, to je pomešali so se med druga plemena in izgubili svojo individualnost. Obširneje in natančneje bomo govorili torej le o slovenskih

skupinah na levem bregu Tilmenta, v njegovi neposredni bližini, ki tvorijo nepretrgano črto z omini na južnem delu reke. Kot večja mesta je poleg Vidma omeniti na tem ozemlju še Palmanovo in Pordenone, drugi večji kraji pa so majhna mesteca in trgi, ki jih bomo omenili in opisali sproti.

Celotno ozemlje je povsem v ravnini, v gornjem delu ima do 50 m nadmorske višine, medtem ko ima v spodnjem delu komaj 5 m nadmorske višine in še manj (n. pr. Bičnik). Slovenci, ki so se naselili severno od omenjene črte, so prišli tja s Koroškega in kasneje iz današnje Benečije; oni pa, ki so se naselili južno, so prišli tja z drugih področij pretežno na poziv oglejskih patriarhov, da bi obdelovali zemljo.

Od kod naj bi prišli te skupine naseljenecv? Na to vprašanje od sedaj še nismo imeli pravega odgovora, ker si je vsak predstavljal, da so prišli pač od glavnega krkla s Koroške in Kranjske, ki je prodrlo v Benečijo, tu pa naj bi se odtrgali od celote in prodirali dalje. Toda kako do bimo tudi daleč v južnem delu Furlanije ostanke naselbin tega ljudstva? O tem se do sedaj še ni nikjer razpravljalo. To bomo skušali pojasniti v naslednjih vrstah.

Oglejmo si najprej, kakšno je bilo stanje v teh pokrajinah pred naselitvijo Slovencev. Iz rimske dobe je ostalo malo vesti o teh krajih in razen Ogleja se pred letom 1000 omenjajo le kraji kot Palazolo, Latissana, Muzzano, to je kraji, ki obstajajo še sedaj ob progi Cervinjan-Benečije. Gotovo je, da je bilo tu več naselbin že za časa Rimljanov. Na rimskih konzularnih cestah, ki so peljale do Ogleja (Aquilae), so stale skupine bivališke stationes, imenovane tudi taberne (ki so služile popotnikom). Vzdržali malih potokov, kakor na primer Ko-

renj (Corno), ki teče nezale od Palmanove, pri železniškem križišču San Giorgio di Nogaro, in še dalje, imamo naselja Turignano, Stella, Varmo. Ob koncu pa je Tilment, največji hudournik. To bi bile nekakšne prometne vodne poti, po katerih so novi naseljenji prodirali od izvira navzgor (vsi ti potoki se izlivajo v laguno pri Maranu), v notranjost, kjer so ob bregovih teh potokov morale biti nekakšne koče za poljedelce in drvarje, in tu so morala biti nekakšna skladišča za žito in les, hlevi za rejno konj itd. Za družine ali zadruge, ki so vse to oskrbovale, so morala obstajati posebna bivališča, pa tudi mlini za mletje pridelkov. Ko sta bili razdejani mesti Oglej in Concordia (Concordia leži prek Tilmenta, tik pod železniškim križiščem Portogruaro), je bilo zaradi neprestanih vpadov krdei v manj kot sto letih opustošeno ozemlje, ki je postalo neobljeno in zapuščeno, zemljišča pa vsa tako zarasla, da je bila vsa tako imenovana «Bassa Friulana» neprehodna zaradi nastalih dobrav in močvirij. Ko so oglejski patriarhi prešli v IX. in X. stoletju vse ozemlje od Soče do Livence, torej še prek Tilmenta, do Pordenone, od glavne rimske ceste do morja; in ko so kasneje prenehali vpadi, prodiranje in divjanje tolp, so patriarhi v upanju, da se bodo časi pomirili poklicali na to ozemlje skupine ljudi iz Karnije (Ladince) in s Krassa pa Slovence. Postopno so ti novi naseljenji iztrebili gozdove, poravnali tla in jih spremenili v orno zemljo ter obnovili tudi stare rimske ceste Decumane (to je one, ki peljejo od severa proti jugu) in Cardone (to je one, ki vodijo od Vzhoda proti Zahodu), siroke 18 čevljev (t. j. okrog 6 m). Med Decumane se je prištevata tudi cesta Emilia-Alpinata, ki je peljala iz Latissane v San Giorgio di Nogaro, prek Palazola, in Via Crescentina, ki je šla iz Portum Tisanoe ob bregu Tilmenta, prek Pieve di Rosa, vasi, ki je ležala takrat na levem bregu reke in ki so jo zaradi neprestanih poplavl Tilmenta pozidali še bolj v notranjosti, kakih 6 km od levega brega. Ko pa vse to ni pomagalo, so jo kar prenesli na desni breg, kjer je še danes, komaj dober poldrug km od njega. Iz tega izhaja, da vse tla proti jugovzhodu in tja se je Tilment razvijal in poplavljal se huje. Čista se je pri Codroipo spojila s konzularno cesto, ki je vodila v Postojno in dalje v Ljubljano. Ceste Cardone pa so šle od Tilmenta proti Vzhodu in nato ob obeh obrežjih rečice Stella do križišča s cesto Emilia-Alpinata, ki je šla, kot smo že dejali, iz Latissane. Vzdržali teh cest so se

okrog leta 1000 pojavile prve skupine bivališke onih prebivalcev, ki so se s pristankom oglejskih patriarhov tu naselili in nekako utrčili, da bi bili varni pred pogostimi vpadi. Na obrežju rečice Stella so nastale druga proti drugi tudi take utrjene vasi; začenši od južne strani so to bile: Prečenic — Palazolo; Počenja — Rivarotta, Rivalta — Driolassa; Teor — Roveredo; Rivignan — Aris; Siviglian — Castellutto; Isernico (Jezernek) — Sterp. Ob cesti Crescentina, na levem bregu Tilmenta, so nastale: Canosio, Madrisa, Varmo, Muenchemberg, Belgard Bocunberg (Bugnino), Pieve di Rosa, Blavus (Plavec) itd.

RIHARD OREL
(Nadaljevanje sledi)

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Brez tveganja ne bo šlo, če hočete povečati svoj ugled. Končno boste našli, kar iščete. BIK (od 21.4. do 20.5.) Pri sklepanju dogovorov bodite previdni. Ne vmešavajte se v tuje spore: utegnili bi vam naprtili odgovornost za pomoto.

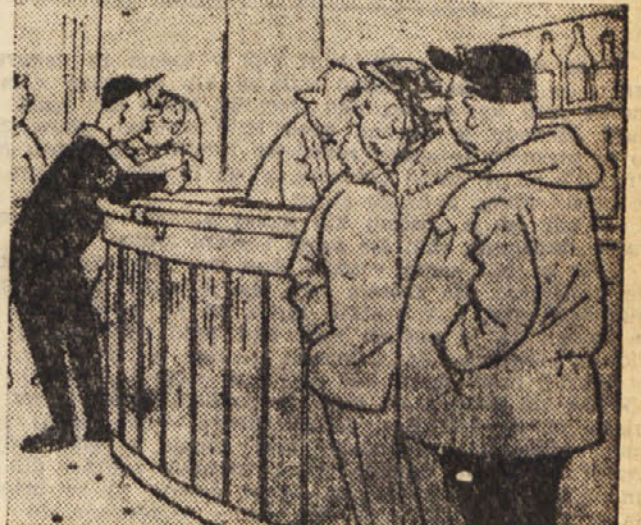
DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Polastil se vas bo nemir, ker ne morete kontrolirati sami nekega dela. Pri presoji skušajte biti objektivni. RAK (od 23.6. do 22.7.) Popolno soglasje z osebo, ki vam je pri srcu. Današnji večer je kakor nalašč, da ga prebijete v družbi. LEV (od 23.7. do 22.8.) Zelo verjetno je, da boste srečali osebo, ki ste jo imeli radi in ki je že dolgo časa niste videli.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Ne poverite neke naloge osebi, ki je slabo organizirana. TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ne zaupajte preveč spretnim ljudem, ker utegnute živeti razočaranje. Hladnost ljubljene osebe je verjetno posledica nespornosti. SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Pri poslih ni na mezu sentimentalizem. Neko srečanje vam bo zbudilo radovednost.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Bolje da priznate napako, kakor da vztrajate po poti, ki vam ne more prinesiti nič dobrega.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Lep uspeh nad vašimi nasprotniki. Mislite predvsem na svojo prihodnost. VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne razpravljajte z osebami, ki se izkušljajo v drobnjakarstvu. Če se morate izjaviti, počakajte na ugodnejši trenutek.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Pri ponudbah bodite odkriti. S svojimi izkušnjami boste mogli dobro svetovati znanu v tevažih.

— Ali ti veruješ, da spada tudi to v smučarski tečaj?

Michelle Chaunier: **Srečanje** Prevod in risba: Milko Bambič

Na vaši poti ne sprašujte vi popotnika nikdar po njegovem kraju, rodu, ne po njegovi veri; a vprašajte ga, če on trpi, če sil ima dovolj za dolgo, težko pot, ki poguma terja. Naj ne moti vas, če vam tuj njegove je besede glas; besede vi rabite take, ki srce čisto narekuje jih. Ne glejte barvo njegove kože, le dušo glejte; njej ljubezen vi darujte: najlepši božji dar.

